

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

11 päivänä lokakuuta 2007*

Asiassa C-98/06,

jossa on kyse EY 68 ja EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Högsta domstolen (Ruotsi) on esittänyt 8.2.2006 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 20.2.2006, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Freeport plc

vastaan

Olle Arnoldsson,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Rosas sekä tuomarit U. Løhmus, J. Klucka (esittelevä tuomari), P. Lindh ja A. Arabadjiev,

* Oikeudenkäyntikieli: ruotsi.

julkisasiamies: P. Mengozzi,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Freeport plc, edustajinaan advokat M. Tagaeus ja advokat C. Björndal,
- Arnoldsson, edustajanaan advokat A. Bengtsson,
- Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään L. Parpala, V. Bottka ja A.-M. Rouchaud-Joët,

kuultuaan julkisasiamiehen 24.5.2007 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 (EYVL 2001, L 12, s. 1) 6 artiklan 1 alakohdan tulkintaa.

- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain Yhdistyneen kuningaskunnan oikeuden mukaan perustettu yhtiö Freeport plc (jäljempänä Freeport) ja Arnoldsson, joka on nostanut kyseistä yhtiötä vastaan kanteen muussa kuin sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä yhtiöllä on kotipaikka.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

- 3 Asetuksen N:o 44/2001 johdanto-osan 2, 11, 12 ja 15 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(2) Eräät tuomioistuimen toimivaltaa ja tuomioiden tunnustamista koskevien kansallisten sääntöjen väliset erot vaikeuttavat sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa. Säännökset, joiden avulla voidaan yhdenmukaistaa tuomioistuimen toimivaltaa siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa koskevat säännöt ja yksinkertaistaa muodollisuudet, jotta niissä jäsenvaltioissa annetut tuomiot, joita tämä asetus sitoo, tunnustetaan ja pannaan täytäntöön nopeasti ja yksinkertaisin menettelyin, ovat välttämättömiä.

--

(11) Tuomioistuimen toimivaltaa koskevien sääntöjen ennustettavuuden on oltava hyvä, ja niiden on perustuttava periaatteeseen, jonka mukaan toimivaltainen tuomioistuin määräytyy pääsääntöisesti vastaajan kotipaikan perusteella, ja vastaajan kotipaikan tuomioistuin on aina toimivaltainen, lukuun ottamatta joitakin tarkoin rajattuja tapauksia, joissa riidan kohteen tai osapuolten sopimusvapauden vuoksi jokin muu liittymäperuste on oikeutettu. --

(12) Asianmukaisen lainkäytön helpottamiseksi tai tuomioistuimen ja riita-asian läheisen yhteyden vuoksi tulisi olla vaihtoehtoisia toimivaltaperusteita vastaajan kotipaikan mukaan määräytyvän toimivaltaperusteen lisäksi.

--

(15) Lainkäytön yhdenmukaisuus edellyttää, että rinnakkaiset oikeudenkäynnit saadaan mahdollisimman vähiin ja on varmistettava, ettei kahdessa jäsenvaltiossa anneta keskenään ristiriitaisia tuomioita. – –”

- 4 Kyseisen asetuksen II luvun 1 jaksoon, jonka otsikkona on ”Yleiset säännökset”, sisältyvän 2 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Kanne henkilöä vastaan, jonka kotipaikka on jäsenvaltiossa, nostetaan hänen kansalaisuudestaan riippumatta tuon jäsenvaltion tuomioistuimissa, jollei tämän asetuksen säännöksistä muuta johdu.”

- 5 Saman asetuksen 3 artiklassa, joka myös kuuluu kyseisen II luvun 1 jaksoon, säädetään seuraavaa:

”1. Jos henkilön kotipaikka on jäsenvaltiossa, häntä vastaan voidaan nostaa kanne toisen jäsenvaltion tuomioistuimissa ainoastaan tämän luvun 2–7 jakson säännösten nojalla.

2. Liitteessä I mainittuja kansallisia toimivaltasäännöksiä ei voida soveltaa tällaista henkilöä vastaan.”

- 6 Asetuksen N:o 44/2001 saman II luvun 2 jaksoon, jonka otsikkona on ”Erityinen toimivalta”, sisältyvässä 5 artiklassa säädetään, että jos henkilön kotipaikka on jäsenvaltiossa, häntä vastaan voidaan nostaa kanne toisessa jäsenvaltiossa tietyin edellytyksin.
- 7 Lisäksi saman asetuksen 6 artiklan, joka myös kuuluu kyseiseen 2 jaksoon, 1 ja 2 alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos henkilön kotipaikka on jäsenvaltiossa, häntä vastaan voidaan nostaa kanne myös:

- 1) jos asiassa on useampia vastaajia, siinä tuomioistuimessa, jonka alueella jollakin vastaajista on kotipaikka, edellyttäen, että kanteiden välillä on niin läheinen yhteys, että niiden käsitteleminen ja ratkaiseminen yhdessä on toivottavaa, jotta kanteiden käsitteleminen eri oikeudenkäynneissä ei johtaisi ristiriitaisiin tuomioihin;
- 2) jos kanne koskee takaus- tai takautumisvaatimusta tai sivullisvaatimusta, siinä tuomioistuimessa, jossa alkuperäinen kanne on vireillä, jollei alkuperäistä kannetta ole nostettu ainoastaan sen vuoksi, että kanne häntä vastaan saataisiin tutkituksi muussa tuomioistuimessa kuin siinä, joka muutoin olisi ollut toimivaltainen tutkimaan häntä vastaan nostetun kanteen.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 8 Yhtiö, jossa Arnoldsson työskenteli, on vuodesta 1996 toteuttanut hankkeita tehtaanimymälöistä (factory outlets) koostuvien kauppakeskusten rakentamiseksi eri paikkoihin Euroopassa. Freeport otti kyseiseltä yhtiöltä hoitaakseen usean näistä hankkeista, muun muassa niistä edistyneimmän, joka sijaitsee Kungsbackassa (Ruotsi).
- 9 Arnoldsson ja Freeportin pääjohtaja sopivat 11.8.1999 pitämässään kokouksessa suullisesti, että Arnoldsson saisi henkilökohtaisesti 500 000 Englannin punnan (GBP) suuruisen palkkion (success fee), kun Kungsbackan tehtaanimymälä avataan.
- 10 Freeport vahvisti kyseisen suullisen sopimuksen 27.8.1999 päivätyllä kirjallisella sitoumuksella ja lisäsi samalla palkkion maksamiselle kolme ehtoa. Arnoldsson hyväksyi nämä ehdot, joista yhden mukaan hän saisi palkkionsa yhtiöltä, josta tulee Kungsbackan kohteen omistaja. Uusien neuvottelujen jälkeen Freeport lähetti Arnoldssonille 13.9.1999 kirjallisen vahvistuksen sopimuksesta, joka hänen kanssaan oli tehty (jäljempänä sopimus).
- 11 Kungsbackan tehtaanimymälän, joka avattiin 15.11.2001, omistaa ja sen toiminnasta vastaa Freeport Leisure (Sweden) AB (jäljempänä Freeport AB), joka on Ruotsin oikeuden mukaan perustettu yhtiö. Tämä yhtiö on kokonaan Freeportin tytäryhtiön omistuksessa.
- 12 Arnoldsson vaati sekä Freeport AB:lta että Freeportilta maksua palkkiosta, josta hän oli tämän viimeksi mainitun yhtiön kanssa sopinut. Freeport AB torjui vaatimuksen, koska se ei ollut sopimuspuoli ja koska se ei edes ollut olemassa silloin, kun sopimus tehtiin.

- 13 Arnoldsson ei saanut vaatimaansa maksua, ja siksi hän nosti 5.2.2003 molempia yhtiöitä vastaan kanteen Göteborgs tingsrättissä ja vaati, että yhtiöt velvoitetaan yhteisvastuullisesti maksamaan hänelle 500 000 GBP tai vastaava määrä Ruotsin valuuttana korkoineen.
- 14 Arnoldssonin mukaan kyseinen tuomioistuin oli Freeportin osalta toimivaltainen asetuksen N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohdan nojalla.
- 15 Freeport esitti oikeudenkäyntiväitteen, koska sen kotipaikka ei ollut Ruotsissa ja koska kanteiden välillä ei ollut sellaista riittävän läheistä yhteyttä, että Göteborgs tingsrätt olisi ollut toimivaltainen kyseisen säännöksen nojalla. Freeport katsoi tämän osalta, että sitä vastaan nostettu kanne perustui sopimukseen, kun taas Freeport AB:tä vastaan nostettu kanne perustui sopimukseen perustumattomaan vahingonkorvausvastuuseen, koska tämä yhtiö ja Arnoldsson eivät olleet keskenään sopimussuhteessa. Freeport AB:tä ja Freeportia vastaan nostetuilla kanteilla oli eri oikeudellinen perusta, joten asetuksen N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohtaa ei voitu soveltaa, koska kanteiden ei voitu osoittaa liittyvän toisiinsa.
- 16 Göteborgs tingsrätt hylkäsi oikeudenkäyntiväitteen.
- 17 Freeport valitti Hovrätten för Västra Sverigeen, joka hylkäsi valituksen.
- 18 Kyseinen yhtiö saattoi sitten asian käsiteltäväksi Högsta domstoleniin, joka toteaa ennakkoratkaisupyynnössään, että yhteisöjen tuomioistuin katsoi asiassa 189/87, Kalfelis, 27.9.1988 antamassaan tuomiossa (Kok. 1988, s. 5565, Kok. Ep. IX, s. 749),

että tuomioistuin, joka on tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla 27.9.1968 tehdyn yleissopimuksen (EYVL 1972, L 299, s. 32; jäljempänä Brysselin yleissopimus) 5 artiklan 3 kohdan nojalla toimivaltainen tutkimaan kanteen siltä osin kuin se perustuu sopimukseen perustumattomaan vahingonkorvausvastuuseen, ei ole toimivaltainen tutkimaan samaa kannetta siltä osin kuin se perustuu sopimukseen perustuvaan vahingonkorvausvastuuseen. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan yhteisöjen tuomioistuin päätteli tästä asiassa C-51/97, Réunion européenne ym., 27.10.1998 antamansa tuomion (Kok. 1998, s. I-6511) 50 kohdassa, että samassa vahingonkorvauskanteessa esitetyjä kahta vaatimusta, jotka on kohdistettu eri vastaajiin ja joista toinen perustuu sopimukseen ja toinen perustuu sopimukseen perustumattomaan vahingonkorvausvastuuseen, ei voida pitää toisiinsa liittyvinä. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa siis tarkistaa, onko Freeport AB:lle esitetty vaatimus sopimusperusteinen, kun tämän yhtiön sitoumus ei ole yhtiön edustajan eikä yhtiön valtuutetun antama.

- 19 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin korostaa lisäksi, että yhteisöjen tuomioistuin katsoi edellä mainitussa asiassa Kalfelis antamansa tuomion 8 ja 9 kohdassa, että Brysselin yleissopimuksen 6 artiklan 1 kohdassa määrättyä poikkeusta pääsäännöstä, jonka mukaan vastaajan kotipaikkavaltion tuomioistuimet ovat toimivaltaisia, on tulkittava siten, ettei pääsäännön olemassaolo joudu kyseenalaiseksi, sillä näin saattaisi käydä erityisesti, jos kantaja voisi nostaa kanteen useampia vastaajia vastaan vain, jotta toimivaltaa ei olisi sellaisen valtion tuomioistuimilla, jonka alueella jollakin näistä vastaajista on kotipaikka. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kuitenkin toteaa, että vaikka asetuksen N:o 44/2001 6 artiklan 2 alakohdassa säädetäänkin nimenomaisesti tällaisesta tilanteesta, näin ei tehdä saman artiklan 1 alakohdassa. Kyseinen tuomioistuin tiedustelee, miten kyseistä 1 alakohtaa on tämän osalta tulkittava.
- 20 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lisäksi, onko vastaajaa vastaan tämän kotipaikkavaltion tuomioistuimissa nostetun kanteen menestymismahdollisuus otettava jollain muulla tavalla huomioon arvioitaessa asetuksen N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettua ristiriitaisten tuomioiden vaaraa. Freeport on väittänyt kyseisessä tuomioistuimessa, ettei mitään keskenään ristiriitaisten tuomioiden vaaraa ole. Se toteaa, että Ruotsin oikeuden mukaan sopimuksessa ei voida velvoittaa kolmatta, tässä tapauksessa Freeport AB:tä, maksusuoritukseen. Freeport

on päätelty tästä, että Freeport AB:tä vastaan nostetulta kanteelta puuttuu laillinen peruste ja että kanne on nostettu vain siinä tarkoituksessa, että kanne Freeportia vastaan saataisiin nostettua ruotsalaisessa tuomioistuimessa.

21 Tässä tilanteessa Högsta domstolen on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

- ”1) Onko kannetta, joka perustuu väitteeseen annetun sitoumuksen perusteella syntyneestä osakeyhtiön maksuvelvollisuudesta, pidettävä sopimukseen perustuvana [asetuksen N:o 44/2001] 6 artiklan 1 alakohtaa sovellettaessa, vaikka se, joka antoi sitoumuksen, ei sen antaessaan ollut yhtiön edustaja eikä valtuutettu?

- 2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, edellyttääkö 6 artiklan 1 alakohdan mukainen toimivalta kyseisessä säännöksessä nimenomaisesti asetettujen vaatimusten lisäksi sitä, että kannetta sitä vastaan, jonka kotipaikka on tuomioistuinvaltiossa, ei ole nostettu ainoastaan sen vuoksi, että kanne toista vastaajaa vastaan saataisiin tutkituksi muussa tuomioistuimessa kuin siinä, joka muutoin olisi ollut toimivaltainen tutkimaan tämän kanteen?

- 3) Jos toiseen kysymykseen vastataan kieltävästi, onko arvioitaessa 6 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettua ristiriitaisten tuomioiden vaaraa otettava jollain muulla tavalla huomioon sitä vastaajaa vastaan, jonka kotipaikka on tuomioistuinvaltiossa, nostetun kanteen menestymismahdollisuus?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

- 22 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään, onko kannetta, joka perustuu väitteeseen annetun sitoumuksen perusteella syntyneestä osakeyhtiön maksuvelvollisuudesta, pidettävä sopimukseen perustuvana asetuksen N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohtaa sovellettaessa, vaikka se, joka antoi sitoumuksen, ei sen antaessaan ollut yhtiön edustaja eikä valtuutettu.

Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt huomautukset

- 23 Sekä pääasian asianosaiset että Euroopan yhteisöjen komissio muistuttavat siitä, että sopimusta koskevan asian käsitteen ei voida katsoa tarkoittavan sellaista tilannetta, jossa osapuoli ei ole vapaaehtoisesti sitoutunut veloitteeseen toiseen osapuoleen nähden. Ne viittaavat tältä osin Brysselin yleissopimuksen, jonka määräykset ovat olennaisilta osiltaan identtiset asetuksen N:o 44/2001 säännösten kanssa, 5 artiklan 1 kohtaa koskevaan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön (ks. erityisesti asia C-26/91, Handte, tuomio 17.6.1992, Kok. 1992, s. I-3967, Kok. Ep. XII, s. I-181, 15 kohta; em. asia Réunion européenne ym., tuomion 17 kohta ja asia C-334/00, Tacconi, tuomio 17.9.2002, Kok. 2002, s. I-7357, 23 kohta).
- 24 Freeport katsoo tämän oikeuskäytännön perusteella, että Freeport AB ja Arnoldsson eivät ole keskenään sopimussuhteessa, koska ensiksi mainittu ei ole sitoutunut veloitteeseen viimeksi mainittuun nähden. Freeport väittää, että Freeport AB:n

edustaja tai valtuutettu ei ole antanut minkäänlaista sitoumusta kyseiselle henkilölle ja että kyseinen yhtiö ei myöskään ole jälkikäteen hyväksynyt palkkion maksamisesta tehtyä sopimusta.

- 25 Arnoldsson myöntää, että sopimusta tehtäessä mikään yhtiö ei omistanut Kungsbackan tehtaanmyymälää, jota ei vielä ollut avattu. Hän täsmentää, että samana ajankohtana kukaan edustaja tai valtuutettu ei voinut edustaa Freeport AB:tä. Hän kuitenkin väittää, että Freeport teki sopimuksen sekä omaan lukuunsa että kyseisen myymälän tulevan omistajayhtiön lukuun ja että toisaalta tällaisen sopimuksen nojalla Freeport määräsi tulevan yhtiön eli Freeport AB:n maksamaan Arnoldssonille kyseisen palkkion. Lisäksi Freeport-konsernin osaksi tulemalla Freeport AB hyväksyi sille kuuluneen maksuvelvoitteen.
- 26 Arnoldsson siis katsoo, että kyseiseen sopimukseen sisältyvä velvoite, jonka Freeport AB vapaaehtoisesti hyväksyi, ei tosin ole sopimukseen perustumaton mutta että se kuitenkin liittyy sopimussuhteeseen. Hän toteaa näin ollen, että asetuksen N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohtaa sovellettaessa kanne, joka on nostettu sekä Freeport AB:tä että Freeportia vastaan, on sopimussuhteeseen perustuvaa vahingonkorvausta koskeva kanne.
- 27 Komissio katsoo, että Freeport AB:n ja Arnoldssonin välisen oikeussuhteen tutkiminen on kansallisen tuomioistuimen asiana sen selvittämiseksi, voidaanko tätä suhdetta pitää sopimusperusteisena. Kyseinen tuomioistuin voi nojautua kaikkiin pääasiassa kyseessä oleviin tosiseikkoihin ja oikeudellisiin seikkoihin selvittäessään, oliko Freeport kyseistä sopimusta tehtäessä Freeport AB:n edustaja tai valtuutettu.
- 28 Komissio kuitenkin toteaa, että ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys ei ole merkityksellinen tulkittaessa asetuksen N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohtaa, joten siihen ei ole tarpeen vastata.

- 29 Komission mukaan nimittäin ensimmäisellä kysymyksellä tiedustellaan, voidaanko asetuksen N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohtaa tulkita edellä mainitussa asiassa Réunion européenne ym. annetun tuomion 50 kohdassa esitetyn valossa. Pääasiassa kyseessä olevat tosiseikat ja oikeudelliset seikat poikkeavat kuitenkin täysin niistä tosiseikoista ja oikeudellisista seikoista, joista oli kyse mainitussa tuomioissa. Toisin nimittäin kuin tässä viimeksi mainitussa tuomioissa, jossa kyseessä ollut pääasian kanne oli nostettu sellaisen sopimusvaltion tuomioistuimessa, jossa kenelläkään vastaajista ei ollut kotipaikkaa, nyt tarkasteltavana oleva pääasia koskee asetuksen N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohdan soveltamista, koska Arnoldsson nosti kanteensa ruotsalaisessa tuomioistuimessa, jonka tuomiopiirissä Freeport AB:lla on kotipaikka. Komission mukaan edellä mainitussa asiassa Réunion européenne ym. annetun tuomion 50 kohdassa vain muistutetaan yleisestä säännöstä, jonka mukaan poikkeusta vastaajan kotipaikkaan perustuvan toimivallan periaatteesta on tulkittava suppeasti.
- 30 Sen varalta, että yhteisöjen tuomioistuin katsoo tarpeelliseksi vastata ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen, komissio toteaa, että sopimusperusteisen kanteen ja sopimukseen perustumattoman vahingonkorvauskanteen välinen ero ei tee mahdottomaksi soveltaa asetuksen N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohtaa vaan kansallinen tuomioistuin voi ottaa eron huomioon arvioidessaan edellytystä, joka koskee sitä, että kun kanteiden välillä on riittävän läheinen yhteys, niiden käsitteleminen ja ratkaiseminen yhdessä on perusteltua, jotta kanteiden käsitteleminen eri oikeudenkäynneissä ei johtaisi ristiriitaisiin tuomioihin.

Yhteisöjen tuomioistuimen vastaus

- 31 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kansallisten tuomioistuinten ja yhteisöjen tuomioistuimen välille EY 234 artiklalla luodussa yhteistyömenettelyssä yhteisöjen tuomioistuimen tehtävänä on antaa kansalliselle tuomioistuimelle hyödyllinen vastaus, jonka perusteella kansallinen tuomioistuin voi ratkaista siinä vireillä olevan riidan. Yhteisöjen tuomioistuimen on tämän vuoksi tarvittaessa muotoiltava uudelleen sille esitetyt kysymykset (asia C-210/04, FCE Bank, tuomio 23.3.2006, Kok. 2006, s. I-2803, 21 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 32 Tämän osalta on palautettava mieleen, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, onko sen kaltainen kanne, jonka Arnoldsson on nostanut Freeport AB:tä vastaan, sopimusperusteinen, ja kyseisen tuomioistuimen lähtökohtana on oletama, jonka mukaan asetuksen N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohtaa voidaan soveltaa ainoastaan, mikäli kanteilla, jotka on nostettu eri vastaajia vastaan näistä jonkun kotipaikan tuomioistuimissa, on sama oikeudellinen perusta.
- 33 On siis tutkittava, onko tällainen oletama asetuksen N:o 44/2001 mukainen, tarkastelemalla, voidaanko tämän asetuksen 6 artiklan 1 alakohtaa soveltaa, mikäli kanteilla, jotka on nostettu useita vastaajia vastaan näistä jonkun kotipaikan tuomioistuimissa, on eri oikeudellinen perusta.
- 34 Tästä on todettava, että asetuksen N:o 44/2001 2 artiklassa säädetty yleinen periaate on, että toimivaltaisista ovat sen jäsenvaltion tuomioistuimet, jonka alueella vastaajalla on kotipaikka, ja tästä periaatteesta voidaan poiketa – niin että tapauksen mukaan kanne vastaajaa vastaan voidaan nostaa tai se on nostettava jonkin muun jäsenvaltion tuomioistuimessa – vain kyseisen asetuksen erityistä toimivaltaa koskeissa säännöissä tyhjentävästi luetelluissa tapauksissa (ks. asia C-103/05, Reisch Montage, tuomio 13.7.2006, Kok. 2006, s. I-6827, 22 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 35 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan näitä erityistä toimivaltaa koskevia sääntöjä on lisäksi tulkittava suppeasti, eikä niiden voida tulkita koskevan muita kuin asetuksessa N:o 44/2001 nimenomaisesti tarkoitettuja tilanteita (em. asia Reisch Montage, tuomion 23 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 36 Kuten nimittäin asetuksen N:o 44/2001 johdanto-osan 11 perustelukappaleesta ilmenee, tuomioistuimen toimivaltaa koskevien sääntöjen ennustettavuuden on oltava hyvä, ja niiden on perustuttava periaatteeseen, jonka mukaan toimivaltainen tuomioistuin määräytyy pääsääntöisesti vastaajan kotipaikan perusteella, ja vastaajan kotipaikan tuomioistuin on aina toimivaltainen, lukuun ottamatta joitakin tarkoin rajattuja tapauksia, joissa riidan kohteen tai osapuolten sopimusvapauden vuoksi jokin muu liittymäperuste on oikeutettu.
- 37 Asetuksen N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohdassa säädetään erityisestä toimivallasta, että vastaajaa vastaan voidaan nostaa kanne, jos asiassa on useampia vastaajia, siinä tuomioistuimessa, jonka alueella jollakin vastaajista on kotipaikka, sillä edellytyksellä, että ”kanteiden välillä on niin läheinen yhteys, että niiden käsitteleminen ja ratkaiseminen yhdessä on toivottavaa, jotta kanteiden käsitteleminen eri oikeudenkäynneissä ei johtaisi ristiriitaisiin tuomioihin”.
- 38 Asetuksen N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohdan sanamuodosta ei ilmene, että eri vastaajia vastaan nostettujen kanteiden oikeudellisen perustan identtisyys olisi edellytyksenä kyseisen säännöksen soveltamiselle.
- 39 Kuten Brysselin yleissopimuksen 6 artiklan 1 kohdan soveltamisen osalta on jo katsottu, on tarkistettava, liittyvätkö saman kantajan eri vastaajia vastaan nostamat kanteet toisiinsa siten, että niiden ratkaiseminen yhdessä on tarpeen, jotta vältettäisiin se, että eri oikeudenkäynneissä annetaan keskenään ristiriitaisia tuomioita (ks. em. asia Kalfelis, tuomion 13 kohta).

- 40 Yhteisöjen tuomioistuimella on ollut tilaisuus täsmentää, että tuomio ei ole epäyhteneväinen toisen kanssa yksinomaan sillä perusteella, että tuomioiden lopputulokset ovat ratkaisun osalta erilaisia, vaan tämän eron tulee lisäksi liittyä samaan tosiseikastoon ja oikeudelliseen tilanteeseen (asia C-539/03, Roche Nederland ym., tuomio 13.7.2006, Kok. 2006, s. I-6535, 26 kohta).
- 41 Kansallisen tuomioistuimen asiana on arvioida, liittyvätkö siinä nostetut eri kanteet toisiinsa eli voisiko näiden kanteiden käsitteleminen eri oikeudenkäynneissä johtaa keskenään ristiriitaisiin tuomioihin, ja tämän osalta sen asiana on ottaa huomioon kaikki asian kannalta tarpeelliset seikat, mikä voi tarvittaessa saada kyseisen tuomioistuimen ottamaan huomioon siinä nostettujen kanteiden oikeudellisen perustan, vaikkei se olekaan arvioinnin kannalta välttämätöntä.
- 42 Tätä tulkintaa ei voi kyseenalaistaa se, miten tulkitaan edellä mainitussa asiassa Réunion européenne ym. annetun tuomion 50 kohta.
- 43 Kuten komissio on perustellusti korostanut, mainitussa tuomiossa oli kyse eri tosiseikoista ja oikeudellisista seikoista kuin nyt käsiteltävänä olevassa pääasiassa. Ensinnäkin mainitussa tuomiossa oli kyse Brysselin yleissopimuksen 5 artiklan 1 ja 3 kohdan soveltamisesta eikä saman yleissopimuksen 6 artiklan 1 kohdan soveltamisesta.
- 44 Toiseksi on huomattava, että mainitussa tuomiossa, toisin kuin nyt käsiteltävänä olevassa asiassa, oli kyse sekä Brysselin yleissopimuksen 5 artiklan 3 kohtaan perustuvasta erityisestä toimivallasta käsitellä sopimukseen perustumaton vahingonkorvauskanne että toisesta erityisestä toimivallasta käsitellä sopimusperusteinen

kanne, koska nämä kanteet liittyivät toisiinsa. Edellä mainitussa asiassa Réunion européenne ym. annettu tuomio koski toisin sanoen kanteita, joka oli nostettu sellaisen sopimusvaltion tuomioistuimessa, jossa kenelläkään pääasian vastaajista ei ollut kotipaikkaa, kun taas nyt käsiteltävänä olevassa pääasiassa kanne on nostettu asetuksen N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohdan nojalla sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä toisella pääasian vastaajista on kotipaikka.

- 45 Yhteisöjen tuomioistuin saattoi katsoa juuri Brysselin yleissopimuksen 5 artiklan 3 kohdan yhteydessä, että samassa kanteessa esitettyjä kahta vaatimusta, jotka on kohdistettu eri vastaajiin ja joista toinen perustuu sopimukseen ja toinen perustuu sopimukseen perustumattomaan vahingonkorvausvastuuseen, ei voida pitää toisiinsa liittyvinä (em. asia Réunion européenne ym., tuomion 50 kohta).
- 46 Olisi asetuksen N:o 44/2001 rakenteen vastaista katsoa, että tämän asetuksen 5 artiklaan perustuvaa erityistä toimivaltaa, joka koskee vain siinä tyhjentävästi lueteltuja tapauksia, voitaisiin käyttää perusteena käsitellä muita kanteita. Kun sitä vastoin tuomioistuimen toimivalta perustuu, kuten pääasiassa, kyseisen asetuksen 2 artiklaan, saman asetuksen 6 artiklan 1 alakohdan soveltaminen tulee mahdolliseksi, jos tässä säännöksessä säädetyt ja tämän tuomion 39 ja 40 kohdassa mainitut edellytykset täyttyvät, eikä silloin ole tarpeen, että nostetuilla kanteilla on sama oikeudellinen perusta.
- 47 Ensimmäiseen kysymykseen on vastattava edellä esitetyn perusteella, että asetuksen N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohtaa on tulkittava siten, että se, että useita vastaajia vastaan nostetuilla kanteilla on eri oikeudellinen perusta, ei ole esteenä kyseisen säännöksen soveltamiselle.

Toinen kysymys

- 48 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee toisella kysymyksellään, edellyttääkö asetuksen N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohdan soveltaminen sitä, että kannetta ei ole nostettu useita vastaajia vastaan ainoastaan siinä tarkoituksessa, että kanne jotakuta vastaajaa vastaan saataisiin tutkituksi muissa kuin sen jäsenvaltion, jossa hänellä on kotipaikka, tuomioistuimissa.

Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt huomautukset

- 49 Arnoldssonin ja komission mukaan asetuksen N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohdassa säädettyä erityistä toimivaltaa ei koske, toisin kuin saman artiklan 2 alakohdassa säädettyä erityistä toimivaltaa, edellytys, jonka mukaan kannetta ei ole saanut nostaa ainoastaan siinä tarkoituksessa, että kanne vastaajaa vastaan saataisiin tutkituksi muussa kuin hänen kotipaikkansa tuomioistuimessa. Arnoldsson ja komissio nimittäin katsovat, että asetuksen N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohdassa säädetty edellytys, joka koskee kanteiden välistä yhteyttä, on riittävän tiukka sen riskin välttämiseksi, että toimivaltasäännöksiä käytetään väärin.
- 50 Freeport sitä vastoin katsoo, että tämä riski tekee perustelluksi asettaa asetuksen N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohdan soveltamiselle sama edellytys kuin saman artiklan 2 alakohdan soveltamiselle. Tämä viimeksi mainittu edellytys, jonka mukaan kyseisessä asetuksessa säädettyjen tuomioistuimen toimivaltaa koskevien sääntöjen väärinkäyttö on kielletty, on yleinen periaate, jota on noudatettava myös sovellettaessa kyseisen asetuksen 6 artiklan 1 alakohtaa. Toisaalta tällaista edellytystä on perusteltua soveltaa erityisesti siksi, että noudatettaisiin oikeusvarmuuden periaatetta ja vaatimusta olla rikkomatta pääsääntöä, jonka mukaan vastaajaa vastaan voidaan nostaa kanne vain hänen kotipaikkansa tuomioistuimessa.

Yhteisöjen tuomioistuimen vastaus

- 51 Kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on perustellusti todennut, asetuksen N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohdassa ei säädetä nimenomaisesti, toisin kuin saman artiklan 2 alakohdassa, tilanteesta, jossa kanne on nostettu ainoastaan sen vuoksi, että kanne vastaajaa vastaan saataisiin tutkituksi muussa tuomioistuimessa kuin siinä, joka muutoin olisi ollut toimivaltainen tutkimaan häntä vastaan nostetun kanteen. Komissio on todennut tästä, että kun Brysselin yleissopimusta muutettiin, sopimusvaltiot kieltäytyivät muuttamasta 6 artiklan 1 kohtaa niin, että siinä olisi vastaava määräys kuin tämän artiklan 2 kohdassa, koska niiden mukaan kanteiden välistä yhteyttä koskeva yleinen edellytys oli objektiivisempi.
- 52 On palautettava mieleen, että mainittuaan mahdollisuuden, että kantaja nostaa kanteen useampia vastaajia vastaan vain, jotta toimivaltaa ei olisi sellaisen valtion tuomioistuimilla, jossa jollakin näistä vastaajista on kotipaikka, yhteisöjen tuomioistuin katsoi edellä mainitussa asiassa Kalfelis antamassaan tuomiossa, että tällaisen mahdollisuuden pois sulkemiseksi on tarpeen, että kutakin vastaajaa vastaan nostettujen kanteiden välillä on yhteys. Se ratkaisi mainitun asian siten, että Brysselin yleissopimuksen 6 artiklan 1 kohdassa määrättyä sääntöä sovelletaan silloin, kun eri vastaajia vastaan nostetut kanteet liittyvät niitä nostettaessa toisiinsa eli kun niiden käsitteleminen ja ratkaiseminen yhdessä on tarpeen, jotta vältettäisiin se, että eri oikeudenkäynneissä annetaan keskenään ristiriitaisia tuomioita.
- 53 Brysselin yleissopimuksen 6 artiklan 1 kohdan sanamuodosta ei siis ilmene tällaista yhteyttä koskevaa vaatimusta, vaan yhteisöjen tuomioistuin on johtanut vaatimuksen kyseisestä määräyksestä sen välttämiseksi, että tähän määräykseen sisältyvä poikkeus vastaajan kotipaikkavaltion tuomioistuinten toimivallasta asettaisi kyseenalaiseksi itse tämän pääsäännön olemassaolon (em. asia Kalfelis, tuomion 8 kohta).

Tämä vaatimus, joka vahvistettiin myöhemmin edellä mainitussa asiassa Réunion européenne ym. annetussa tuomiossa (48 kohta), on ilmaistu nimenomaisesti asetuksen N:o 44/2001, joka on seurannut Brysselin yleissopimusta, 6 artiklan 1 alakohdan sanamuodossa (em. asia Roche Nederland ym., tuomion 21 kohta).

- 54 Esitettyyn kysymykseen on näin ollen vastattava, että asetuksen N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohtaa sovelletaan silloin, kun eri vastaajia vastaan nostetut kanteet liittyvät niitä nostettaessa toisiinsa eli kun niiden käsitteleminen ja ratkaiseminen yhdessä on tarpeen, jotta vältettäisiin se, että eri oikeudenkäynneissä annetaan keskenään ristiriitaisia tuomioita, eikä tämän lisäksi ole tarpeen osoittaa erikseen, ettei kanteita ole nostettu ainoastaan siinä tarkoituksessa, että kanne jotakuta vastaajaa vastaan saataisiin tutkituksi muissa kuin sen jäsenvaltion, jossa tällä vastaajalla on kotipaikka, tuomioistuimissa.

Kolmas kysymys

- 55 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kolmannella kysymyksellään, onko vastaajaa vastaan tämän kotipaikkavaltion tuomioistuimessa nostetun kanteen menestymismahdollisuus merkityksellinen, kun arvioidaan asetuksen N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettua ristiriitaisten tuomioiden vaaraa.
- 56 Ennakkoratkaisupyyntöstä kuitenkin ilmenee, että tämä kysymys on esitetty sen oletaman perusteella, jonka mukaan useat kanteet voivat liittyä toisiinsa vain, jos niillä on sama oikeudellinen perusta. Juuri tällaisessa asiayhteydessä nimittäin Freeport on väittänyt, ettei mitään keskenään ristiriitaisten tuomioiden vaaraa ole, koska Ruotsin oikeuden mukaan sopimuksessa ei voida velvoittaa kolmatta maksusuoritukseen ja koska siis Freeport AB:tä vastaan nostetulta kanteelta puuttuu laillinen peruste.

- 57 Kuten ensimmäiseen kysymykseen kuitenkin vastattiin, asetuksen N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohtaa voidaan soveltaa tilanteessa, jossa eri vastaajia vastaan nostetuilla kanteilla on eri oikeudellinen perusta.
- 58 Kun tämä vastaus otetaan huomioon, kolmanteen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

- 59 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohtaa on tulkittava siten, että se, että useita vastaajia vastaan nostetuilla kanteilla on eri oikeudellinen perusta, ei ole esteenä kyseisen säännöksen soveltamiselle.**

- 2) Asetuksen N:o 44/2001 6 artiklan 1 alakohtaa sovelletaan silloin, kun eri vastaajia vastaan nostetut kanteet liittyvät niitä nostettaessa toisiinsa eli kun niiden käsitteleminen ja ratkaiseminen yhdessä on tarpeen, jotta vältettäisiin se, että eri oikeudenkäynneissä annetaan keskenään ristiriitaisia tuomioita, eikä tämän lisäksi ole tarpeen osoittaa erikseen, ettei kanteita ole nostettu ainoastaan siinä tarkoituksessa, että kanne jotakuta vastaajaa vastaan saataisiin tutkituksi muissa kuin sen jäsenvaltiossa, jossa tällä vastaajalla on kotipaikka, tuomioistuimissa.

Allekirjoitukset